

หอสมุดสถานบันราษฎร์

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาระบบการศึกษาของชาติ ที่มีสาเหตุมาจากการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างรุนแรงหลายประการ ได้แก่ การเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยระหว่างปี 2538 - 2542 องค์กรทางการเงิน ธนาคาร และบริษัทธุรกิจ ห้ามร้านจำนวนมากล้มละลาย ประสบปัญหาการขาดทุนไม่มีรายได้ ลูกหนี้และเจ้าของกิจการกระทำอัตติวินิบาตกรรมและหลบหนีการชดใช้ "ไปอยู่ในต่างประเทศ" โรงงานล้มเลิกกิจการ คนต่างด้าวมาก การทำงานหากินของประชาชนเดือดร้อนผิดเคือง เงินทุนสำรองของประเทศไทยเหลือน้อย ข้าราชการไม่ได้รับการขึ้นเงินเดือน และภาวะวิกฤตซึ่งมีผลมาจาก การเปลี่ยนแปลงของโลกภัยตัน และความเจริญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผสมผสานกับสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจ และสังคม (ฉัตรชัย ตีปันดา 2544:1) ทำให้คนหันมาวิเคราะห์วิกฤตการณ์เหล่านี้ว่า สาเหตุที่แท้จริง และสำคัญยิ่งคือ ความล้มเหลวของการจัดการศึกษานั้นเอง ประเทศไทยมีปัญหาด้านการศึกษามากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (รุ่ง แก้วแดง 2542:2) เพราะการศึกษาของประเทศไทย ไม่สามารถสร้างคนให้มีจิตใจที่ดี มีศักยภาพอย่างเพียงพอในการที่จะดำรงชีวิตในสังคม ประกอบอาชีพอย่างพอเหมาะสมและสามารถพัฒนาชีวิตให้ดียิ่งขึ้นได้ (สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ 2542:1)

ดังนั้นทั้งรัฐบาล และประชาชนทุกหมู่เหล่า ได้ร่วมแรงร่วมใจกัน สนับสนุนให้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ที่เป็นกฎหมายแม่บทของประเทศไทยนี้ และเป็นรัฐธรรมนูญที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับการศึกษาอย่างชัดเจน และสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่ประเทศไทยเคยมีรัฐธรรมนูญมา (รุ่ง แก้วแดง 2540 อ้างถึงใน จำนวนค แจ่มจันทร์ 2543:53) ในรัฐธรรมนูญได้กล่าวถึงสิทธิทางการศึกษาไว้ในมาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอ กันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาโดยเฉพาะขึ้นในมาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอย่าง普及สนับสนุนให้เอกชน จัดการศึกษาอย่างให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง

ในระบบประชาริปได้ย้อนมีพระมหาภัตตริย์ทรงเป็นพระมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัย ในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

ต่อมา เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เพื่อเป็นกฎหมายแม่บท ในการบริหารและการจัดการศึกษาอบรม ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงเป็นแรงผลักดันสำคัญ ทำให้มีความจำเป็น ต้องมีการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการนี้ที่จะทำให้การจัดการศึกษาของชาติพัฒนาและเปลี่ยนแปลง ไปสู่ทิศทางใหม่ เป็นการศึกษาที่ตอบสนองต่อผู้เรียนในยุคโลกาภิวัตน์ทันต่อโลก และเหตุการณ์บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป หากไม่ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาแล้ว การจัดการศึกษาคงดำเนินการไปในรูปแบบเดิม คือให้ผู้เรียนเรียนเพื่อจำไปตอบข้อสอบ ครุใช้วิธีสอนแบบเดิม สถานศึกษาจะยังคงสภาพชำรุดทรุดโทรม ไม่มีการพัฒนาให้เป็นปัจจุบัน ที่จะเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน (บัญชัก นันทกุล 2540 : 1)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเป้าหมายหลักของการศึกษา คือ “การเรียนการสอนมีคุณภาพและมาตรฐานในระดับสากลในปี 2550”... โดยเฉพาะคุณภาพ ของผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาคุณภาพ ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้ จะต้องเน้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนที่แท้จริงของครูแต่ละคน วิธีการเรียนของผู้เรียน และการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นหลัก... เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะในระดับสถานศึกษาครบถ้วนสมบูรณ์ ให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย จึงได้กำหนดองค์ประกอบหลักของการปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ 2542 : 7-8) ดังนี้

- (1) การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน
- (2) การปฏิรูปหลักสูตร
- (3) การปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (4) การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ

นอกจากนี้กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบัญญัติ 10 ประการ เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนสามารถนำไปปฏิบัติพัฒนา และปรับปรุงการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2539-2550 (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2539 : 7) ดังนี้

1. ผู้บริหารรักโรงเรียน ครุให้ญี่ อาจารย์ให้ญี่ ผู้อำนวยการ มีจิตสำนึกรักในการที่จะพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

ผู้บริหารครัวเมืองฯ อยู่ประจำสถานศึกษา เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญา ภายใต้เป็นไปด้วยความเรียบง่าย

2. มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน หรือสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียน การสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติโดยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงและปลูกฝังเรื่องความสะอาด ความมีวินัย เอื้อเพื่อເຝື່ອແຜ່ມີຄວາມຮັກສາມັດຮັກຮັກທັງກັນໃຫ້ໂຮງເຮັດມີຄວາມຮົມຮົນ ມີຕົ້ນໄຟ້ ແລ້ວນໍ້າ ບ່ອນໍ້າ ໄຮັດໆໄໝ້ລາວະ

3. เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อม มีแผนผังเต็มรูปแบบ มีห้องเรียน ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ ตลอดจนสนามกีฬาครบครัน โดยให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

4. มีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบครัน โดยจัดซื้อในราคาก่อติดต่อ ที่เป็นธรรม ทั้งให้เหมาะสมกับการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5. มีบุคลากรครูผู้สอนครบตามกฎหมายฯ หากขาดแคลนควรให้ครูที่ใกล้เคียงอยู่หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิมีมาช่วยสอน และหรือให้มีระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

6. องค์กรท้องถิ่น มีส่วนรวมในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิชาการ หรือด้านบริหาร เช่น กำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ การสอนภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การสอนวิชาชีพการเกษตร การก่อสร้าง การไฟฟ้า เป็นต้น

7. มีการเก็บค่าเล่าเรียน และค่าธรรมเนียมการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษา และจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ครบครัน ทั้งนี้ให้ยกเว้นค่าเล่าเรียนสำหรับเด็กยากจน และจ่ายค่าตอบแทนให้นักเรียนในการพัฒนา หรือฝึกปฏิบัติฝึกอาชีพ ที่เกิดรายได้ และเป็นประโยชน์แก่โรงเรียน เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เป็นต้น

8. มีการส่งเสริมให้กลุ่มบุคคล หรือชุมชนมีส่วนร่วม ในการแสวงหาทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการบริหารการจัดการของสถานศึกษา การจัดสวัสดิการให้กับครู เช่น การจัดที่พักค่าตอบแทน ค่าล่วงเวลา ค่าสอนพิเศษ ค่าฝึกอบรม ตลอดจนการแก้ปัญหาหนี้สินของครู

9. มีการวัดและประเมินผล ทางการศึกษาที่มุ่งเน้นผลผลิต คือ คุณภาพของนักเรียน ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

10. เป็นโรงเรียนที่ผู้นำท้องถิ่น และผู้ปกครองทุกระดับ ทุกประเภทยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

การปฏิรูปการศึกษาตามองค์ประกอบหลักทั้ง 4 ด้าน จะประสบความสำเร็จได้ต้องมีบุคลากรทางการศึกษาเป็นกุญแจสำคัญนำไปสู่การปฏิบัติ คือ ผู้บริหารโรงเรียน เพาะะผู้บริหาร เป็นผู้นำในองค์การ (ประชญา ก้าวจย 2543 : 100) องค์การจะก้าวหน้าได้ เพราะมีผู้นำซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการทำงานของบุคลากรในหน่วยงาน จะต้องรักษาเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ขั้นวยความสะดวกในการให้บุคลากรมีปฏิสัมพันธ์กัน และรักษาความสามัคคี กลมเกลียว ของบุคคลในหน่วยงาน ความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับความสามารถและความสามารถและรูปแบบของความเป็นผู้นำ... (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ 2534 : 119) ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จได้ จึงขึ้นอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียน

ที่กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่า การปฏิรูปการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการศึกษาในประเทศไทยให้มีคุณภาพ สนองความต้องการของท้องถิ่น ทำให้การศึกษาของชาติบรรลุเป้าหมายที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข รักท้องถิ่น มีความไทย และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ การปฏิรูปการศึกษาในระดับโรงเรียน จะประสบความสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ เป็นสำคัญ เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำ (พนม พงษ์ไพบูลย์ 2543 : 123) ความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษาแต่ละแห่งกว่าร้อยละ 50 เป็นผลเนื่องจาก ผู้บริหาร แปลว่า ถ้าได้ผู้บริหารที่เป็นผู้นำที่ดี โรงเรียนก็พัฒนาไปได้ดี แต่ถ้าผู้บริหารไม่เข้าไหน ขอกำโรงเรียนไปในทางที่ไม่ดี โรงเรียนก็ไม่ได้รับการพัฒนา ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ในการนำแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนไปสู่เป้าหมายตามที่คาดหวัง ถ้าผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญ ไม่เป็นผู้นำ และไม่มีความเข้าใจ ในระบบการปฏิรูปการศึกษาอย่างลึกซึ้งแล้ว ก็จะไม่เกิดการปฏิบัติที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง

จากนโยบายของรัฐบาลจะปฏิรูปการศึกษา ให้สำเร็จในระยะเวลา ปี พ.ศ. 2539-2550 จึงได้รับการวิพากษ์กันอย่างกว้างขวาง จากบุคคลในวงการต่างๆทั้งจากบุคคลในวงการศึกษาเองและบุคคลนอกรวงการ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นสิ่งจูงใจ ให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการปฏิรูปการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 7 วิจัยโดยเฉพาะในองค์ประกอบหลักของการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้าน (กระทรวง ศึกษาธิการ 2542: 7-8) ได้แก่ การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูป วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ เพื่อสามารถนำข้อมูลไปวางแผนพัฒนาปรับปรุง โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้น

หอสมุดสถานบันราชภัฏชนบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อศึกษาทบทวน แล็บบทบาทที่คาดหวัง ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการปฏิรูปการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 7
- เพื่อเปรียบเทียบบทบาททบทวนที่คาดหวังของผู้บริหารต่อการปฏิรูปการศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 7

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อสนับสนุน ด้านบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา และการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการของกลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 7
- นำผลการวิจัยเป็นข้อสนับสนุนในการพัฒนาและปรับปรุงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา และการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการของกลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 7 ให้บรรลุเป้าหมาย ของการปฏิรูปการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการปฏิรูปการศึกษา ในกลุ่มโรงเรียน กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 7 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาท ต่อการปฏิรูปการศึกษา ตามองค์ประกอบหลักของการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ 2542 : 7-8) ดังนี้

- การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน
- การปฏิรูปหลักสูตร
- การปฏิรูปวิชาชีพครู และปฏิรูปบุคลากรทางการศึกษา
- การปฏิรูประบบบริหาร และการจัดการ

ด้านประชากร

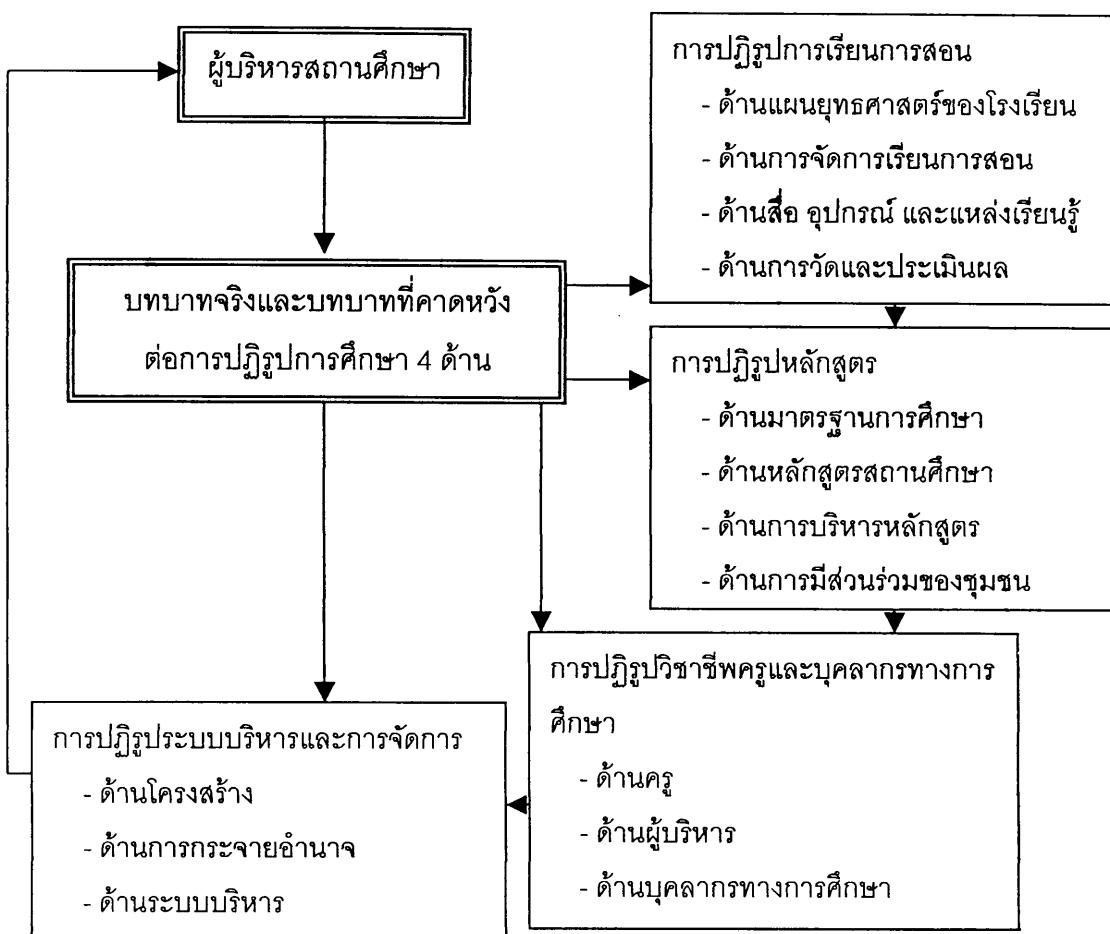
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 7 จำนวน 15 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 195 คน ประกอบด้วย

- ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 15 คน
- ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง จำนวน 60 คน
- หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม จำนวน 120 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาตามกรอบแนวคิด ดังแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการปฏิรูปการศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 7

สมมติฐานการวิจัย

บทบาทจริงและบทบาทที่คาดหวัง ของผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการปฏิรูปการศึกษา โดยภาพรวม มีความแตกต่างกัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ประชากรเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 4 ฝ่าย และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ในกลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 7 และสามารถตอบแบบสอบถามจากการปฏิบัติจริง และเชื่อถือได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทบาท หมายถึง อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับภาระงานโดยตรง และงานพิเศษที่ควรจะต้องทำ :

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รวมทั้งผู้รักษาการในตำแหน่งนั้น ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายปกครอง และฝ่ายบริการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 7

การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การปรับปรุงการเปลี่ยนแปลง พัฒนากระบวนการจัดการศึกษา ให้บรรลุดั่งมุ่งหมายความเป็นเลิศทางการศึกษา และสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ในเรื่องการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และการปฏิรูประบบวิหารและการจัดการ

กลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 7 หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 15 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนแรงร้อนวิทยา โรงเรียนทวีภากิจศึกษา 2 โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม โรงเรียนบางมดวิทยา “สสุกหาดหวานอุปถัมภ์” โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน โรงเรียนวัดพุทธบูชา โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนศึกษานารี โรงเรียนศึกษานารีวิทยา อิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย โรงเรียนมัธยมวัดดาวคนอง โรงเรียนพิทยาลัภรณ์พิทยาคม โรงเรียนอนุรุพเพพลาวัชร์ โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ และโรงเรียนวัดราชโอลล์

การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การเร่งรัดและปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนเป็นหลัก สงเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง เต็มตามศักยภาพ มีการประเมินผลการเรียนจากการปฏิบัติจริง โดยปรับปรุงบทบาทครู จากผู้ถ่ายทอดเป็นผู้ชี้แนวทางการเรียน ให้ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอน และการถ่ายทอดความรู้ และให้นักกรรมทेकโนโลยีแหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

การปฏิรูปหลักสูตร หมายถึง การจัดทำและปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และชุมชนมีกระบวนการและเนื้อหาที่ครอบคลุม เชื่อมโยง และ ต่อเนื่องกัน โดยยึดหลักสูตรแกนกลางของประเทศไทยเป็นกรอบพื้นฐาน มีมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันชุมชนและสังคม ภูมิปัญญา ท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิผล

การปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง การพัฒนามาตรฐาน วิชาชีพครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการสอน ฝ่ายสนับสนุนการสอน รวมทั้งพัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ตลอดจนปรับปรุงสวัสดิการและค่าตอบแทนให้เหมาะสม ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ หมายถึง การจัดการบริหาร และการจัดการให้มีเอกภาพ และกระจายอำนาจจากสู่ท้องถิ่น โดยเน้นสถานศึกษาเป็นหน่วยงานแผนยุทธศาสตร์ ของการจัดการศึกษาในท้องถิ่น เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรพัฒนาระบบการวางแผน มีการระดม และจัดสรรงrant ทรัพยากร การควบคุม กำกับติดตามประเมินผลที่เอื้อต่อการพัฒนา คุณภาพ และประสิทธิภาพการจัดการศึกษา